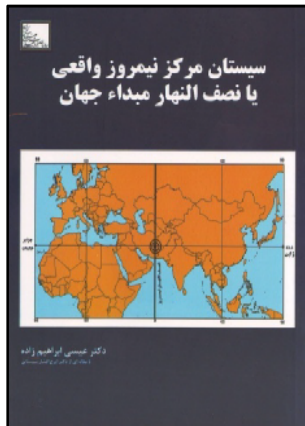

سیستان مرکز نیمروز واقعی یا نصف‌النهار مبدأ جهان

مؤلف: دکتر عیسی ابراهیمزاده

سرشناسه: ابراهیمزاده عیسی. ۱۳۴۴.
عنوان و نام پدیدآور: سیستان مرکز نیمروز واقعی یا نصف‌النهار مبدأ جهان/ ابراهیمزاده، عیسی.
مشخصات نشر: زاهدان، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان، با همکاری اداره کل روابط عمومی، امور فرهنگی و اجتماعی - اداره برنامه‌ریزی نشر سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور
مشخصات ظاهری: ۲۰۵ صفحه شابک: ۷-۱۵۷-۴۲۱-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: ص.ع.به انگلیسی: The Sistan Center of Prime Meridian
موضوع: گاهشماری ایرانی، نصف‌النهار موضوع: سیستان، نیمروز، نصف‌النهار مبدأ شناسه افزوده: ابراهیمزاده، عیسی، ۱۳۴۴ شناسه افزوده: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹، ۲۳ الف ۸۵ ی / DSR ۲۰۲۹
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۷۴ شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۴۸۹۵

سرزمین نیمروز (سیستان/ زرتنگ/ زوالستان) با نجوم و بویژه با گاهشماری ایرانی پیوندی عمیق و دیرینه دارد و نام‌های گوناگون این سرزمین از کارکردهای نجومی آن برخاسته است. نامواژه "زاوُل/ زاوِل" با رسیدن خورشید به سمت‌الرأس و اندازه‌گیری آن به عنوان مبدأ شبانه‌روز در پیوند بوده و بعدها واژه "مزوله" به معنای "شاخص خورشیدی" از همین ریشه برگرفته شده است، از همه مهم‌تر نامواژه "نیمروز" از این باور و آگاهی کهن سرچشمه می‌گیرد که خط "نیمروزان" یا نصف‌النهار واقعی جهان از قدیم‌الایام سیستان بوده که در سال‌های اخیر (۱۹۱۲ میلادی) استعمار پیر انگلیس با هم‌دستی زورمداران آمریکایی به‌طور مصنوعی آنرا بر گرینویچ لندن نهاده‌اند. آگاهی‌های علمی امروزی نیز به ما ثابت کرده است که به راستی نیمروز در میانگاه نیمکره‌ی شرقی واقع شده و فاصله آن تا جزایر "کوریل در شمال ژاپن" در اقیانوس آرام (آخرین ناحیه مسکونی شرقی) به اندازه ۹۰ درجه و در عین حال فاصله‌ی آن از غرب تا جزایر "آزور یا خالدا" در اقیانوس اطلس (آخرین ناحیه مسکونی غربی) نیز به اندازه‌ی ۹۰ درجه است. به عبارت دیگر هنگامی که خورشید در سیستان به میانگاه آسمان می‌رسد؛ در شرق جهان خورشید در حال غروب و در غرب جهان در حال طلوع است. به دیگر سخن هنگامی که سراسر جهان در روشنایی روز به سر می‌برد؛ در سیستان "هنگام ظهر" یا "نیمروز" یا "میانگاه" حقیقی جهان است. آقای دکتر عیسی ابراهیمزاده دانشیار جغرافیا دانشگاه سیستان و بلوچستان، با ارایه‌ی ادله علمی در این خصوص کتاب "سیستان مرکز نیمروز واقعی یا نصف‌النهار مبدأ جهان" را به رشته‌ی تحریر درآورده است. مطالب این کتاب در پنج فصل به شرح ذیل تدوین گردیده است:

فصل اول آن در برگیرنده‌ی بررسی روند تحولات اکتشافات جغرافیایی و گاهشماری در ایران و جهان می‌باشد. فصل دوم، مشتمل بر بررسی حرکات زمین، مدارات و نصف‌النهارات جغرافیایی است. در فصل سوم، تحولات تاریخی خط نیمروزی و جابجایی‌های آن در طول تاریخ بررسی شده است. فصل چهارم، در برگیرنده‌ی اسناد تاریخی و جغرافیایی خط نیمروزی در سیستان از دوران باستان تا سده‌های اخیر می‌باشد. بالاخره در فصل پنجم، رصدخانه‌ی نیمروز که به عنوان مقاله به چهارمین کنگره‌ی بین‌المللی جغرافیدانان جهان اسلام ارایه گردیده بود، آورده شده است. این کتاب به منظور طرح موضوع جایگاه طبیعی خط نیمروزی (نصف‌النهار مبدأ) در جوامع علمی و آکادمیک، تدوین گردیده و امید است صاحب‌نظران و اندیشمندان این حوزه‌ی علمی با کند و کاو بیشتر در این زمینه، شرایط نقد و بررسی هر چه بهتر این موضوع را در جوامع علمی فراهم نموده، تا جایگاه واقعی ایران و مشخصاً سیستان در مرکزیت خط نیمروزی (نصف‌النهار مبدأ) بیش از پیش تبیین گردد.

مرد جهانی از بیرجند به کوشش غلامرضا سحاب

سرشناسه: گنجی، محمدحسن، ۱۳۹۱.
عنوان و نام پدیدآور: مرد جهانی از بیرجند: خاطرات ایام تحصیل دکتر محمدحسن گنجی/ به کوشش غلامرضا سحاب.
مشخصات نشر: تهران: مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص: مصور. ۲۹ × ۲۲ س م.
فروست: سری کتابهای گیتاشناسی: ۵۱۳
شابک : ۴-۳۶۷-۳۴۲-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا یادداشت: نمایه
موضوع: گنجی، محمدحسن، ۱۳۹۱- خاطرات
موضوع: جغرافیدانان- ایران- سرگذشتنامه
شناسه افزوده: سحاب، غلامرضا، ۱۳۲۷، گردآورنده
شناسه افزوده: مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹: ۹ آ ۳ / گ ۶۹ / رده‌بندی دیویی: ۹۱۰/۹۲
شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۶۶۲۲۸

"من در بسیاری از موارد که ضرورت ایجاد می‌کرد شرح حالی از خود بگویم یا بنویسم، تصریح کرده‌ام که با وجود اینکه در شهر بیرجند چشم به دنیا گشوده‌ام، بیشتر ایام قبل از تحصیل یا کودکی خود را در روستاها و از همه بیشتر در روستای ماهوک از دهات بخش القور (قاینات سابق) گذرانده‌ام و چه بسا خاطرات شیرینی از زندگی ساده و بی‌آلایش آن زمان دارم."

اینها سخنان مردی جهانی از بیرجند به نام محمدحسین گنجی می‌باشد که سال‌های سال از عمر گرانیامه خود را صرف پیشبرد اهداف علم جغرافیا و هواشناسی نموده است. کتاب مرد جهانی از بیرجند به همت و کوشش غلامرضا سحاب و مؤسسه گیتاشناسی، به چاپ رسیده است. در این کتاب خوانندگان عزیز با زندگی خصوصی و تحصیلی دکتر محمدحسن گنجی، از زمانی که در کلاس اول ابتدایی مدرسه شوکتیه بیرجند بود تا زمانی که دکترای خود را از دانشگاه کلارک آمریکا گرفت و به درجه استادی رسید آشنا می‌شوند. در این کتاب سعی شده بیشتر همین مقاطع تحصیلی مورد توجه قرار گیرد و برای انتشار فعالیت‌های اداری، اجتماعی، فرهنگی و پژوهشی دکتر گنجی، مجموعه دیگری جدای از یادداشت‌های سفر، در دستور کار مؤسسه گیتاشناسی قرار گرفته است. یکی از نکات مهم درباره‌ی دکتر محمدحسن گنجی این است که وی در تمام موارد با دید مثبت به زندگی نگاه کرده، معلمین خود را در هر فرصتی ستوده و آنان را یاری کرده و هیچگاه آنان را به فراموشی نسپرده است.

نکته‌ی مهم دیگر در این کتاب آن است که لحظه‌های بکر و نابی در این خاطرات ثبت شده که خواننده را با ذهن جستجوگر و خلق و خوی این مرد جهانی آشنا می‌سازد و در واقع این خاطرات، کتاب زندگی، راهنمای پیشرفت و تعالی کسانی است که می‌خواهند کارهای علمی و فرهنگی را دنبال کنند و طعم شیرین موفقیت را حس نمایند؛ موفقیتی که در سایه‌ی تلاش و پایداری و همت و پشتکار حاصل شده است. در واقع دکتر گنجی علاوه بر معلم جغرافیا، معلم اخلاق نیز بوده و هست.

امید است رهپویان علم و دانش، با سرمشق قرار دادن رادمردان صبور و پرتلاشی چون او، بتوانند در این مسیر گام برداشته و در نهایت با این همت بلند به تعالی و توسعه‌ی کشورمان کمک نمایند.

محیط کالبدی و بزهکاری

مؤلف: رالف بی. تیلور، ادل وی. هارل

مترجمین: دکتر محسن کلانتری، سمیه قزلباش

سرشناسه: تیلور، رالف بی Taylor, Ralph B
 عنوان و نام پدیدآور: محیط کالبدی و بزهکاری / نوشته رالف بی. تیلور، ادل وی. هارل
 ترجمه محسن کلانتری، سمیه قزلباش
 مشخصات نشر: زنجان: آذرکلیک، ۱۳۸۹ مشخصات ظاهری: ۱۲۳ ص. : نمودار
 شابک : ۸-۵-۹۱۲۲۱-۶۰۰-۹۷۸ وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 یادداشت: عنوان اصلی: Physical Environment and Crime
 یادداشت: نمایه یادداشت: کتابنامه: ص. [۸۷] - ۹۴
 موضوع: جرم‌شناسی موضوع: جرم و جنایت - پیشگیری
 موضوع: روان‌شناسی محیط زیست موضوع: انسان - تأثیر محیط
 شناسه افزوده: هارل، ادل وی. شناسه افزوده: Harrell, Adele
 شناسه افزوده: کلانتری، محسن، ۱۳۴۸ - مترجم
 شناسه افزوده: قزلباش، سمیه، ۱۳۶۲ - مترجم
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹ م ۳ ت ۹ / HV ۶۰۲۵
 رده‌بندی دیویی: ۳۶۴ شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۰۶۷۹۲

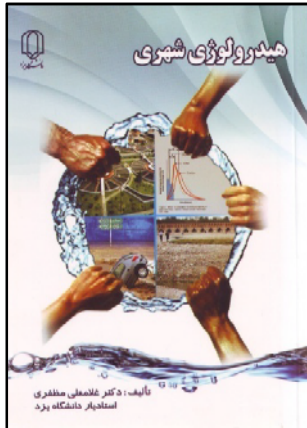
شهر مظهر و نماد تکامل زندگی اجتماعی است. خصیصه‌های کالبدی حاکم بر نواحی خاص شهر در بروز کجروی‌های اجتماعی تأثیر غیرقابل انکاری دارد. انسان با توجه به سطح آگاهی، دانش و توان فنی خود به دخل و تصرف در محیط می‌پردازد و این شرایط محیطی است که حدود، نحوه عمل و شیوه‌های رفتاری او را مشخص می‌نماید. بنابراین از دیدگاه جغرافیایی، هر بزه به وسیله‌ی انسان در مقطع خاصی از زمان یا مکان رخ می‌دهد و همین امر سبب می‌شود تا در واحد مکان، ناهنجاری‌های اجتماعی به طور یکسان پراکنده نباشد. کتاب حاضر نوشته "رالف بی تیلور" و "ادل وی هارل" که توسط دکتر محسن کلانتری و سمیه قزلباش ترجمه شده است، در آن تأثیر متقابل فضا و محیط کالبدی و ساخت و سازهای شهری در بروز کنش‌های فردی و جمعی مورد بررسی قرار داده است.

در عین حال در این کتاب ضمن بررسی رابطه‌ی متقابل محیط و بزهکاری و مطالعه تأثیر ویژگی‌های محیطی بر احساس ترس و ناامنی شهروندان، مهمترین ویژگی‌های کالبدی محیط در چهار گروه اصلی شامل؛ نوع طراحی مسکن و بلوک‌های شهری، الگوهای کاربری اراضی شهری، ویژگی‌های قلمروگرایی ساکنین و ناهنجاری‌های کالبدی ناشی از تباهی محیط طبقه‌بندی و بررسی شده است.

امید است ترجمه‌ی این اثر ارزشمند بتواند مورد استفاده‌ی مدیران، برنامه‌ریزان و دیگر دست‌اندرکاران برقراری نظم و امنیت در سکونتگاه‌های شهری و روستایی کشور و همه‌ی کسانی که در جستجوی ساخت شهرهای ایمن و سالم در میهن عزیزمان ایران هستند، بخصوص جغرافیدانان برنامه‌ریزی شهری و سایر رشته‌های وابسته قرار گیرد.

هیدرولوژی شهری

تألیف: دکتر غلامعلی مظفری

سرشناسه : مظفری، غلامعلی، ۱۳۴۴.
 عنوان و نام پدیدآور: هیدرولوژی شهری / تألیف غلامعلی مظفری.
 مشخصات نشر: یزد: دانشگاه یزد.
 مشخصات ظاهری: ۱ ج (بدون شماره گذاری). مصور (بخشی رنگی). جدول
 شابک: ۳-۷۸-۵۸۰۸-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 موضوع: آبهای شهری- ایران
 موضوع: آب، منابع- ایران- مدیریت
 شناسه افزوده: دانشگاه یزد
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ۶۹ ۴۰۹/ TC
 رده‌بندی دیویی: ۶۲۸/۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۲۸۸۷۳

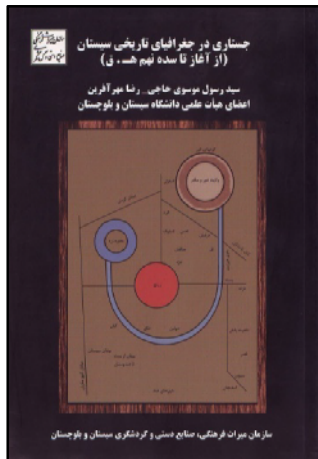
امروزه بحران آب یکی از مسایل بسیار جدی است که جوامع بشری را تهدید می‌کند و پیش‌بینی می‌شود که آب در تنظیم روابط آینده میان کشورها سهم قابل ملاحظه‌ای پیدا کند. به‌طوری‌که بیشتر منازعات در قرن بیست و یکم بر سر تصاحب منابع آب خواهد بود. کشور ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و به علت موقعیت خاص جغرافیایی و ناهمواری‌های بسیار پراکنده و نقش عوامل بیرونی کنترل‌کننده آب و هوایی، جزء مناطق خشک و نیمه‌خشک جهان به‌شمار می‌رود؛ زیرا متوسط بارندگی ایران کمتر از یک سوم حد متوسط سالانه کره زمین می‌باشد. از این رو مسأله کمبود آب در ایران مربوط به عصر حاضر نیست، بلکه در گذشته نیز پیشینیان ما همواره مواجه با کم‌آبی بوده‌اند؛ ولی به لحاظ پایین بودن سطح توقعات آنها، قرن‌ها به‌طور هماهنگ از منابع آب استفاده می‌کرده‌اند. لیکن امروزه با مصرف بی‌رویه‌ی منابع آب از یکسو و گسترش شهرنشینی شتابان از سوی دیگر، بسیاری از شهرها با کمبود آب سالم و در دسترس مواجه‌اند.

کتاب هیدرولوژی شهری تألیف دکتر غلامعلی مظفری در هشت فصل توسط انتشارات دانشگاه یزد به چاپ رسیده است. در فصل نخست به آرایه‌ی تعاریف هیدرولوژی شهری و به‌طور کلی منابع و اطلاعات هیدرولوژی پرداخته شده است. فصل دوم به تاریخچه‌ی آبرسانی و مدیریت توزیع آب در ایران اختصاص یافته است، در فصل سوم اهمیت منابع آب و میزان آن در ایران و چگونگی بهره‌برداری از آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است، فصل چهارم مرتبط با کیفیت آب از لحاظ فیزیکی و شیمیایی و غیره می‌باشد. فصل پنجم به نیازهای آب شهری اختصاص داده شده است. فصل ششم، شبکه توزیع آب شهری را مورد بررسی قرار داده است. فصل هفتم به سیلاب‌های شهری، محاسبه و چگونگی مدیریت آن مربوط می‌باشد و بالاخره در فصل هشتم مسایل مربوط به فاضلاب شهری بیان گردیده است.

کتاب حاضر می‌تواند مورد استفاده دانشجویان کارشناسی ارشد جغرافیا گرایش‌های اقلیم‌شناسی، برنامه‌ریزی شهری، آب‌شناسی و سایر رشته‌های مرتبط با هیدرولوژی شهری قرار گیرد.

جستاری در جغرافیای تاریخی سیستان

مؤلفان: دکتر سیدرسول موسوی حاجی، دکتر رضا مهرآفرین

سرشناسه: موسوی حاجی، رسول، ۱۳۴۶
 عنوان و نام پدیدآور: جستاری در جغرافیای تاریخی سیستان (از آغاز تا سده نهم هـ.ق) / تحقیق و تألیف رسول موسوی حاجی، رضا مهرآفرین
 مشخصات نشر: زاهدان: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۸۸.
 مشخصات ظاهری: [۱۷۵] ص. مصور (رنگی)، نقشه.
 شابک: ۷-۱۴۴-۴۲۱-۹۶۴-۹۷۸ وضعیت فهرست‌نویسی فیپا
 یادداشت: ص. ع به انگلیسی:
 S.R.Mousavi Haji- R. Mehrafarin. An inquiry on historical geography of Sistan (from the beginning to the 9th century A.H)
 یادداشت: کتابنامه: ص ۱۳۵-۱۴۲.
 موضوع: سیستان- جغرافیای تاریخی. موضوع: سیستان- تاریخ
 موضوع- آثار تاریخی. شناسه افزوده: مهرآفرین، رضا، ۱۳۳۹.
 شناسه افزوده: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان. رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ م۸/۸۵/۲۰۲۹ DSR
 رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۷۴ شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۵۷/۶۸۶

سیستان نام سرزمینی وسیع در بخش‌های جنوب شرقی فلات ایران است که امروزه قسمت اعظم آن در خاک افغانستان واقع شده است. سیستان ایرانی یا سیستان غربی در شمالی‌ترین قسمت استان سیستان و بلوچستان واقع شده و زمین‌های نسبتاً هموار سیستان از رسوبات و ته‌نشست‌های رودخانه‌ی هیرمند تشکیل شده است. شواهد باستان‌شناسی نشان می‌دهد که در گذشته سیستان یکی از ایالات حاصلخیز ایران به شمار می‌رفته و تمدن سیستان مرهون جریان هیرمند است. اما به دلایل تاریخی و تغییرات اقلیمی، امروزه به یکی از سرزمین‌های نسبتاً خشک و بی‌حاصل تبدیل شده است. در واقع مهمترین دلیل فراز و فرود فرهنگ و تمدن سیستان را باید در جریان‌های آبی آن جستجو کرد. آقایان دکتر سیدرسول موسوی حاجی و دکتر رضا مهرآفرین با نوشتن کتاب جستاری در جغرافیای تاریخی سیستان (از آغاز تا سده نهم ه.ق) بر پایه‌ی متون تاریخی کمک شایانی به شناساندن این سرزمین پرگوهر، نموده‌اند. کتاب حاضر در پنج فصل به شرح ذیل تهیه شده است:

در فصل اول به مروری بر نام‌های تاریخی و جغرافیایی سیستان پرداخته شده است. در فصل دوم، جغرافیای تاریخی سیستان در پیش از اسلام مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم، تاریخ مختصر سیستان بعد از اسلام در زمان خلفای راشدین، امویان، عباسیان و تیموریان مورد توجه قرار گرفته است. در فصل چهارم، جغرافیای تاریخی سیستان بعد از اسلام از جمله بناهای احداث شده در این دوره بررسی شده است و بالاخره فصل پنجم تحت عنوان تغییر دارالحکومه از زرنگ به شهر سیستان شرح داده شده است.

امید است کتاب حاضر که دربرگیرنده‌ی تحولات تاریخی یکی از کهن‌ترین نواحی ایران است، مورد عنایت و استفاده‌ی اساتید و دانشجویان باستان‌شناسی، تاریخ، معماری، هنر و سایر علاقمندان در دیگر رشته‌های مرتبط قرار گیرد.